

DÉLVIDÉK

Z O M B O R, 1943. február 25.
Csibás Benő u. 3. III. évfolyam, 45. szám.

Főszerkesztő:
Illés Sándor

Előfizetés egy óra 3.20, negyedévre 9.20 P.
Levél cím: Zombor, p. f. 54. Tel. 207. Csekk. 74.050

Kállay: Magyarországot kell megvédenünk ebben a harcban

Olyan ereje van a német népnek, amilyenre eddig nem volt példa

Hitler kiáltványt intézett a német néphez — A keleti fronton megsemmisült a 7. szovjet gárdahadtest — Véres kudarcba fulladt a bolsevisták minden áttörési kísérlete Szuhinyicsinél — Gack-tól keletre is nagy erővel támad a Szovjet — Ujabb nagy katlan csaták alakultak ki a keleti fronton

Huszezer embert veszítettek az angolszászok Tunéziában
Csak helyi jellegű harcokról érkezik jelentés — A német páncélosok birtokukba vették a fontos hágókat

Gandhi túléli a börtölést

A Magyar Távirati Iroda a szovjet harcterről közölt jelentése szerint Kurszk környékén a harcok a további megszilárdulás jelét mutatják. Az időjárás szeszélyesen ingadozik és változik, ami tavasz előtti tünet ezen a vidéken. Sokszor a nap sütést hózivatar váltja fel.

A jelentés foglalkozik az 1942. és 43. évben elszenvedett magyar veszteségekkel és érdekes összehasonlítást közöl az első és a most folyó világháború veszteségeiről. Megállapítható, hogy a mostani háborúban a veszteségek lényegesen alacsonyabbak. Ez azzal magyarázható, hogy jelenleg korszerű fegyverekkel harcolnak, s a tüzfegyverek ereje a döntő. Ott, ahol ezt figyelmen kívül hagyják, miként a bolsevistáknál; ott példátlan veszteségeket követel ez a háború.

A jelentés statisztikát közöl a tiszt és legénységi veszteségekről és összehasonlításképpen megállapítja, hogy a tiszt veszteségek aránya nagyobb most, mint az elmúlt háborúban. A legénységi állományuk vesztesége számarányukhoz viszonyítva 3,5 százalékos, míg a tiszt vesztesége számarányukhoz viszonyítva 5,6 százalékos.

A mai haditechnika aránytalanul nagyobb számú tiszt bevetését kívánja a harcokba, mint az elmúlt világháborúban. De a harcok súlyát ma is a gyalogság képviseli.

Német részről azt jelentik, hogy a véderő Szuhinyicsinél második nagy sikerét érte el a téli offenzíva megindulása óta. A bolsevisták az első roham után a tartalékban lévő négy páncélos dandárt, hét lövészhadosztályt és egy lövészdandárt vetettek harcba, hogy kieroszakolják a döntést. Bár a tűzérési tűz erős volt, a vörösök csak három helyen

érték el a főarcvonalat. Az első vonalakban elhelyezett páncéltörő ütegek és a légvédelmi ágyúk irtózatossá tüzet zúdítottak az előtörő tankokra. Olyan gyorsan tüzeltek, ahogy csak a cső megengedte. A lövedékek borzalmas pusztítást okoztak a páncélosokban. A második támadásnál 47 szovjet harckocsi semmisült meg. Ezek a harckocsik legkülönbözőbb mintájúak. Ez arra mutat, hogy a Szovjet nehezen tudja utánpótlását ellátni.

A páncélosok vesztesége arányban van a gyalogsági veszteségekkel. A néhány kilométeres frontszakaszon tízezer bolsevista katona holt testét számolták meg. Jelentősen kivették részüket a harcokból a légihaderő kötelékei is. A zuhanóbombázók borzalmas pusztítást okoztak az ellenség soraiban. A harcok során 46 bolsevista repülőgépet lelőttek.

Egy másik szakaszon husz páncélossal kísérelt meg támadást a Szovjet. Egy üteg 11 páncélost felgyújtott, egy páncélos személyzete pedig kiugrált és elmenekült, mert a harckocsi mozgásképtelenné vált. A súlyos kudarc után nem tudott kifejlődni az ellenség támadása.

Az Ilmen tótól délre nagy páncélos osztagokkal indult harcba a Szovjet. A támadást visszaverték. A németek előbb a páncélokra kapasz kodó lövéseket söpörték le, majd 37 páncélokot felgyújtottak, vagy ronccsá lőttek. Egy légvédelmi üteg maga öt páncélost semmisített meg. Két hónap alatt ez az üteg összesen 75 páncélokot lőtt szét.

A leningrádi szakaszon a Néva jegén át tömegtámadást indított a Szovjet. Páncélosokat nem dobtak harcba, de a támadást sok repülőgépet okoztunk nekik. Volchovnál, a Ladoga tónál és Le

sorai között. Valamennyi támadás megakadt. A Ladoga tó környékén és Leningrádnál 46 repülőgépet lőttek le a németek.

A vezéri főhadiszállás csütörtöki jelentése a következőket mondja: Miután saját támadó hadműveleteink a front déli részén sikerrel járnak, az ellenség az északi arcvonal néhány helyén igyekezett több tömegtámadással sikereket elérni. A Mius mellékén bekerítettük s megsemmisítettük a 7. szovjet gárdadandár zömét és fogságba ejtettük Borriszov tábornokot, a dandár parancsnokát törzskarával együtt.

A hadsereg és az SS kötelékek a Donec és a Dnyeper között sikeres támadásban vannak, s szétverték egy ellenséges hadsereget. A légihaderő szerdán is gyilkos tüzet zúdított ellenséges menetszlopokra, járművekre és utánpótlási vonalakra. Charkovtól és Kurszktól nyugatra elterülő térségben összeomlott az ellenség páncélos erővel támogatott támadása. Oreltől délre és északra változatlan hevességgel tovább tartanak a harcok. A bolsevisták igen súlyos és véres veszteségeket szenvedtek.

Gacktól keletre több egymásutáni hullámban az ellenség újabb tömegtámadásokat indított. A zuhanóbombázók és harci gépek a keleti harctér középső szakaszán beleavatkoztak a harcokba. Egy vadászszázad 4 légyőzelmet aratott saját veszteség nélkül.

Az Ilmen tótól délkeletre az ellenség folytatta heves támadásait. Kemény harcokban visszavetítettük a bolsevistákat és súlyos veszteségeket okoztunk nekik.

Volchovnál, a Ladoga tónál és Leningrádnál csekély harci tevékenység folyt. Szerdán a Szovjet 104 páncélost veszített.

Északafrikában helyi jellegű harcok folynak. Mint egy délelőtti jelentés közölte, Rommel birtokába vette a fontosabb hágókat.

Gyors német repülőgépek veszteségeket okoztak az ellenségnek. Légiharcokban hat ellenséges gépet lelőttek, egy saját gép nem tért vissza.

Érdekes az a baseli jelentés, amelyet egy svájci lap római tudósítója küldött. Eszerint Spellmann vatikáni tárgyalásainak nagy politikai fontosságot tulajdonítanak. Spellmann érsek állítólag arra akarja rábírni a Vatikánt, hogy nagyobb engedékenységet tanúsítson a Szovjettel szemben.

A Távolkeletről érkező jelentések Japán külpolitikai irányairól számolnak be. Ezek szerint Japán tiszteletben tartja Kína függetlenségét, nem avatkozik be Kína közigazgatásába. Japán nem olyan szándékból és ezmezből indul ki, mint Anglia és Amerika, akik kísérletet tettek Kinában a gazdasági egyeduralom kiépítésére. A Csungking-Kina ellen folyó japán hadműveletekről csütörtöki jelentés nem érkezett.

Tani japán külügyminiszter beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy Japán szimpátiával viseltetik a sokmillió hindu iránt. Az angolok a világalomra való törekvésükben elfeledkeztek az emberi jogokról, de Japán felszabadítja a mohamedánokat. Ahová a japán hadsereg betette a lábát, felragyogott a hinduk szabadsága, de még nagyon sokan szenvednek rabságban. Az Indiában élő mohamedánok nyomorúságban élnek, de Japán felszabadítja őket, mert diadalmasan fejezi be ezt a háborút.

„Ez a háboru a zsidóság kiirtásával fog végződni“

A német népnek olyan ereje van, amilyenre példa még nem volt — mondotta Hitler kiáltványában

Ezekben a harcokban dől el Németország és Európa jövője

Berlin, február 25.

A Német Távirati Iroda jelenti: A nemzeti szocialista német munkáspárt megalakulásának évfordulóján Münchenben Esser Hermann felolvasta Hitler kiáltványát: „A német véderő elkövetkezendő küzdelme a newyorki és londoni bankházak, valamint a moszkvai zsidóság által felidézett háboru ellen.“

— Magam a keleti fronton tartózkodom, mondotta Hitler vezér a kiáltványban, de gondolatban veletek vagyok. A zsidók szeretnék ki vinni a végső győzelmet. London és Newyork valamint a zsidók már kifejezésre juttatták milyen sorsot szántak a német népnek. Mi világszerte adunk nekik.

Ez a háboru nem az árja fajták megsemmisítésével végződik, hanem a zsidóság kiirtásával.

Az európai zsidók azt hiszik, hogy ezeréves államuk megvalósul. Csalódní fognak.

Olyan ereje van a német népnek, amilyenre példa még nem volt.

— Elválaszthatatlanul szövetségeseinktől végrehajtjuk erkölcsi és anyagi értékeink olyan mozgósítását, amit Európa még sohasem élt át a szárazföldön. Erre szükség van azért, hogy biztosítsuk azt, ami nemcsak kulturánk, hanem létünk alapja is.

Ezekben a harcokban dől el Németország és Európa jövője.

Berlinből jelentik: A Führer kiáltványával foglalkozik minden lap. A lapok a következő címek alatt hozzák a kiáltványt: „Hitünk és fanatizmusunk erősebb mint valaha.“ „Minden erőt mozgósítunk, amilyenre még nem volt példa a világ történelmében“ stb.

Fokozódik a Donec és Dnyeper közötti csata hevessége

A németek teljesen megsemmisítették a bekerített szovjet gárdahadtestet — Egy nap alatt 165 páncélost vesztek a bolsevisták ezen a frontszakaszon

Berlin, február 25.

A keleti harcterről berlini körök a következő részletes jelentést közölték: A Donyec és Dnyeper közötti megsemmisítő csata folytatását tegnap sem akadályozta meg a Szovjet más szakaszokon folytatott élénk tevékenysége. Ahol a Szovjet tömegeket vetett harcba ott a német védők visszaverék a támadást. A légi fegyvernem is tevékenyen beavatkozott a harcokba. A bolsevisták

ezen a szakaszon tegnap 165 páncélost vesztek.

Ebben nincs benne az a nagyszámú szétlőtt páncélos amit a bolsevisták a déli szakaszon vesztek.

Légi harcok során 118 repülőgépet lőtek le a németek. A páncélvadászok 26 páncélost semmisítették meg. Ezenkívül 72 löveget és több mint 400 járművet vesztek a Szovjet.

A Kaukázus nyugati részén és a Kubán hidfőnél kisebb támadásokkal kísérletezett a Szovjet. A Donyec iparvidékei erős ellenséges tűz alatt állottak, de csak helyi jelentőségű harcok folytak.

A Donyec és a Dnyeper között folyó nagy csata hevessége fokozódott. Egy bolsevista támadó ék előretört délnyugat felé, hogy a

Mius állásokat sarkalból kiemelje, s így megrohanja a Dnyeper melletti német állásokat.

A nehézkes szovjet hadvezetés azonban nem jutott odáig, hogy elvágja az utánpótlási vonalakat, a német csapatok gyors mozdulattal széthasogatták, majd elreteszelték az ellenséges erőket. A gépesített német csapatok

a bekerített szovjet gárdahadtest utolsó 44 harcikosját is megsemmisítették, s az ellenséget szétmorzsozták.

Az elesettek számát még megközelítően sem lehet megállapítani. A katlancsátában ezer foglyot ejtettek és nagyszámú tehergépkocsit zsákmányoltak. 183 gépjármű használható állapotban került a németek kezére.

Északon az SS páncélos kötelékei eredményesen harcoltak és több szovjet üteget és páncélos állást rohantak le. A németek a szovjet katonák közébe törtek be és a harcok során 22 löveget, 8 sorozatlöveget, 12 gránátvetőt és 15 gépjárművet zsákmányoltak.

A bolsevisták itt kétezer halottat vesztek és még szűkebb körbe szorultak. A körülzárt csapatok megsemmisítése küszöbön áll. Német vadászok 11 szovjet harcikoszt lőtek szét.

Huszezer emberre tehető az angolszászok vesztesége Tunéziában

A német páncélosok birtokukba vették a fontos hágókat

Berlin, február 25.

A tunéziai helyzetről a következő jelentések érkeztek: Az Atlasz hegység déli nyulványainál folyó harcok bezárultak. Nagyobb harcokra a hadműveletek során nem került sor.

A német páncélosok birtokukba vették a fontos hágókat és a zsákmányolt nagymennyiségű gépjármű és üzemanyag lehetővé teszi a tengely utánpótlását és nagymértékben elősegíti mozgását a sós tavak és az Atlasz hegység között a tisztogató harcok során.

A foglyok száma állandóan emelkedik. Az eddigi adatok szerint az amerikai és brit haderő 4500 embert veszített, az elesett franciák száma 300. Minthogy a sebesültek száma jóval meghaladja a halottak számát, becslés szerint az angolszász csapatok itt elszenvedett vesztesége legalább

20.000 emberre tehető, ami két hadosztály megsemmisítését jelenti.

A légierő Délkelet-Tunézia területén 100 gépjárművet semmisített meg. Légi harcok során 7 ellenséges gépet lelőtek, négy gépet a légvédelem lőtt le. Német harci gépek az algiri partok mentén egy brit tengeralattjárót vettek észre. A tengeralattjárót találat érte. Olasz és német repülők Tripolisz és Algir kikötőit bombázták. A támadás után robbanásokat és hágykiterjedésű tüzeket figyeltek meg.

ELLENSÉGES GÉPEK NÉMETORSZÁG FELETT

Berlin, február 25.

Február 25-re virradó éjszaka ellenséges repülőgépek szálltak be Észak és Délnémetország területéi fölé. A bombázásnak veszteségei voltak.

TURUL FILMSZÍNHÁZ

TELEFON: 328

CSÜTÖRTÖK — HÉTFŐ

HEGYEK LÁNYA

FŐSZEREPBEN:

FÉNYES ALICE, HOSSZU ZOLTAN, Nagy István, Ladomerszki Margit.

POTMUSOR: MAGYAR ÉS OLASZ HIRADÓ.

Igy kezelné Németországot Anglia legyőzése esetén

Genf, február 25.

Londonból jelentik: A Nineteenth Century című angol politikai folyóirat arról ír, miként kell majd kezelni egy legyőzött Németországot. Azt írja: Meglehetősen egyre megy, hogy a német nép bűnös-e vagy sem. Mindeképpen le kell fegyverezni Németországot a háboru után s mind örökre el kell venni a németektől a lehetőséget az újrafegyverkezésre. Az eljövendő békeszerződésnek ez kell, hogy az alapja legyen. A békeszerződésnek ugyanakkor meg kell határoznia Németország stratégiai határait és meg kell állapodni a német ipar fölötti ellenőrzés tekintetében. A folyóirat megállapítja, hogy az eljövendő békeszerződés után a németek zord időket fognak átélni. A lap úgy vélekedik: Angliában mindenki egyetért abban, hogy a németeknek most nem szabad olcsón szabadulniuk. Ugy kell kezelni őket, hogy többé ne legyen menekvésük. (MTI)

Az emigráns lengyel kormány tiltakozó jegyzéke a Szovjetnek

London, február 25.

(NST) A londoni lengyel emigráns kormány tiltakozó jegyzéket intézett a szovjetkormányhoz a Lengyelország keleti részével kapcsolatban támasztott szovjetigények miatt. A lengyel jegyzék szerint Moszkva nem veszi eléggé tekintetbe Lengyelország területi státusát és olyan törekvéseknek enged tért, amelyek Kelet-Lengyelországot a Szovjetunió részévé akarják tenni.

Az angol fővárosban mértékadó körök és a sajtó közvetíteni szeretnének az emigráns lengyelek és a Szovjet között. Nem szabad a részletkérdések megoldását a békeértekezletre hagyni — írja Vernon Bartlett, Eden lapja, a News Chronicle hasábjain. A lengyel-szovjet feszültség London és Moszkva viszonyának rosszabbodását vonhatná maga után — fejezi ki aggodalmát az angol köziró.

Gandhi túléli a börtölést A Mahatma már terveket készít a jövőre

Bombay, február 25.

Az Exchange Telegraph jelentése szerint tegnap felkereste Gandhit az első európai. Ennek véleménye szerint biztosan lehet számítani arra, hogy a Mahatma túléli a börtölést. A börtönt három hétre tervezte, s ebből már csak öt nap van hátra. Gandhi látogatókat is fogad már, de csak három percig szabad nála időzni. A Mahatma csak suttog, szavai alig érthetők, de már terveket készít a jövőre. Indiában újabb zavarássok nem voltak.

SZARADZSOGLU PAPERENÉL

Ankara, február 25.

A Német Távirati Iroda jelenti: Papen ankarai német nagykövet és felesége az ellene elkövetett merénylet évfordulóján vendégül látta Szaradzsoглу miniszterelnököt és feleségét. A nagykövet köszönetet mondott Szaradzsoglunak a kormány erélyes intézkedéseiről.

Nekünk ebben a harcban Magyarországot kell megvédenünk

A mostani háboru elvesztése az egész világ eltűnését jelentené, mondotta Kállay miniszterelnök a Baross Szövetség közgyűlésén

Lehullottak a sorompók a keresztény kereskedők előtt

A Baross Szövetség közgyűlésének ünnepi záróülése szerdán délután negyedhét órakor volt a pesti Vigadó zsufolásig megtelt nagytermében. A záróülésen megjelent Kállay Miklós miniszterelnök, Varga József, a kereskedelmi és közlekedésügyi minisztérium vezetésével megbízott iparügyi miniszter, valamint több más miniszter és államtitkár. Az ünnepi záróülésen Kállay Miklós miniszterelnök nagyobb beszédet mondott.

— Hosszabb idő óta nem szólaltam fel a nyilvánosság előtt, kezdte beszédét Kállay miniszterelnök. Ezalatt nehéz hetek és hónapok multak el. A szovjet harctéren küzdő magyar csapatok nagy megpróbáltatásokon és nagy küzdelmeken mentek keresztül. Csapatunk veszteségeket szenvedtek, de erkölcsben és hitben továbbra is megmaradtunk. A veszteségeken és ott van a magyar honvéd most, ahol küzdeni kell a magyar érdekekért. A honvédséget — mondotta Kállay —

magyar célok vitték harcba, s ezek a célok azt teszik kötelességünké, hogy erősítsük őket.

— Mély meghatódottsággal, de hittel és csillogó könnyel a szememben a magam és a ti nevetekben fejfát helyezek most el. Legyen ez a fejfa szimbóluma a tiszteletadásnak és a könnynek, amely most elszántabban csillog a magyar szemekben.

— Ennek a háborúnak két célja van, folytatta beszédét Kállay miniszterelnök.

Megmenteni ezt az országot, a keresztény-

ségnek ezt a helyét, ahol mi állunk, mert ha áttör a szovjet a vonalakat, akkor nincs megállás. A mostani háboru elvesztése az egész világ eltűnését jelentené.

Nekünk ebben a harcban Magyarországot kell megvédenünk!

mondotta a miniszterelnök, majd kifejtette, hogy a közgyűlésre azért jött, hogy a keresztény magyar kereskedelem mellett foglaljon állást. Altitom, mondotta, hogy

lehullottak a sorompók a keresztények előtt, de ennek a kereskedelemnek erővel való megtöltése a ti feladatotok.

Gyenge lenne az a kereskedelem, amelynek hóna alá kellene nyulni. A kereskedelmet magyarra tenni, ehhez az egyén munkájára van szükség. Amíg nem tudjuk törvénnyel megakadályozni a strohmannságot és az ejtőernyősök térfoglalását, addig egyéni a küzdelem.

— Egy a kérésem, mondotta a miniszterelnök.

Ne feledkeztek meg arról az alapelvről, hogy a tiszteséges haszon igen, de a hirtelen meggazdagodás nem! Azokat, akik hirtelen meggazdagodtak, kiküszöböljük, mert azok nem munkáival az országnak, hanem spekulánsal.

A miniszterelnök a következőkkel fejezte be nagyhatású beszédét:

— Kérjük a kereskedők hitét, bizalmát és munkáját, mert igazolást akkor kapunk csak, ha ez a munka igazibb Magyarországot ad.

A Szovjet légi uton akarta megsegiteni Csehszlovákiát

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az AZ című lap munkatársa beszélgetést folytatott Krofata dr. volt csehszlovák külügyminiszterrel. A volt külügyminiszter kijelentette a lap munkatársa előtt, hogy Genfben tettek egyszer egy indítványt a Szovjet részéről Csehszlovákia megsegítésére. A csehek arra kérték, hogy csatlakozzanak a bolsevistákhoz.

Alexanderszki a Szovjet prágai követe tárgyalt is erről vele és a Szovjet hajlandó volt a katonai tervek megvalósítására. A Szovjet légi uton szállított volna gyalogságot Csehszlovákiának.

Tizezer embert vesztek eddig a partizánok Boszniában

Zagrebből jelentik: Az olasz és horvát csapatok sikeresen folytatják Boszniában a partizánállások felgöngyölítését. Tegnap sikerült a Krava vármegye területén megtörni a partizánok szívós ellenállását.

Különösen súlyos harcok folynak Gornji Lopec község környékén. Ezer méteres magasságban, két-

méteres hóban menetelnek a csapatok. Itt a partizánok nyolcszáz embert vesztek.

Az olaszok és a horvátok nagymennyiségű lőszer és lőfegyvert zsákmányoltak. Felgyújtottak több üzemenyag és élelmiszerraktárt. A partizánok eddig 5000 halottat és ugyanannyi sebesültet vesztek.

Igénybe veszik a vörösrézből öntött harangokat

Budapest, február 25.

A kormány rendelete értelmében a vörösrézből és a vörösréz ötvözetből készült olyan harangokat, amelyek külső átmérője 25 centimé-

ternél nagyobb, igénybe veszik. A rendelkezés nem terjed ki a történelmi értékű harangokra és a jelőharangokra. (MTI)

Össze kell fogni

Reök Andor dr. főispán beszéde a MÉP szabadkai értekezletén

Szabadkáról jelentik: Reök Andor dr. főispán nagy beszédet mondott a MÉP szabadkai értekezletén. A főispán beszéde során kijelentette, hogy ebből a háborúból az a nemzet kerül

ki győztesként, amely nagyobb áldozatokat hoz, több kitartással és megadással vállalja a szenvedéseket. Ha megpróbáltatások jönnek, azzal szembe kell nézni.

— Ha rosszul végződne ez a háboru, mondotta, nem lenne különbség nemzetiségek között, sorsunk egyforma lenne. Vázolta a főispán a bolsevista veszélyt, majd így folytatta:

— Sem az elkecserezésre, sem a vidámságra nem lehet okunk. Össze kell fogni, különösen itt Szabadkán. Mindannyian fogjunk össze, mert sorsunk össze van kötve. Teljesítsük kötelességünket!

Árdrágítók a zombori törvényszék előtt

Brommer Ödön törvényszéki elnök uzoratanácsa csütörtökön tárgyalta Lagenecker Miklós vajszkai kendergyáros, Horváth György vajszkai kocsmáros, Dumendzsics Antal, ifj. Postics Marin, id. Postics Marin és Markovics György bogyáni földművesek ügyét, akik a vád szerint a megengedettnél magasabb áron adták el, illetve vásárolták kenderet. A bíróság áttanulmányozta az ármegeállító rendeleteket és felmentette a vádlottakat.

Dr. Winter-Kócs hármastanácsa 200 pengő pénzbüntetésre ítélte Cnyanszki Péter 67 éves pincédi lakost, mert 300 kg. gabonát nem szolgáltatott be, hanem állataival etette fel.

Március 2-án tartja a Baross Szövetség második előadását

A Baross Szövetség második előadását március 2-án kedden este fél hét órakor tartják meg az Ipartestület nagytermében. Az előadást Dr. Papp Imre Zombor thj. sz. kir. város iparügyi előadója tartja a magyar ipartörvényről. Az előadást nagy érdeklődés előzi meg úgy az iparosok mint a kereskedők körében. Az előadást megelőzőleg Kiss Pál elnök részletesen ismerteti a tagokkal az országos központi évi közgyűlését valamint a megtartott kongresszus határozatait.

Hivatalos közlés a lőfegyvertartási engedélyekről

A zombori rendőrkapitányság vezetője a következő hirdetményt tette közzé:

Ertesítem a Zomborban lakó lőfegyvertartási és lőszervásárlási engedéllyel bírókat, hogy a 990. 1943. M. E. rendelet értelmében az 1943 évi február hó 23. napja előtt bárhol kiadott fegyvertartási és viselési engedélyek, valamint a lőszer és robbanóanyag vásárlási engedélyek 1943 évi május hó 31. napján érvényüket veszítik.

Az, akiknek engedélye tehát érvényét veszti, a rendőrkapitányságtól új engedélyt kérhet. A fenti számú rendelet végrehajtása tárgyában kiadott 186.000/1943 B. M. számú rendelet értelmében a kérelmet 1943 március 31-ig kell írásban benyújtani és ahhoz csatolni kell a kérelmező eredeti születési anyakönyvi kivonatát (1895 előtt születetteknek kéréslevelet) és bejelentőlapjának szelvényét. A kérvényben fel kell tüntetni a kérelmező teljes személyi adatait, továbbá az engedélyezés alá eső fegyver részletes adatait, valamint a legutóbbi engedély számát, keltét és a kiállító hatóság nevét. A legutóbbi engedélyt a kérelemhez csatoltan be kell szolgáltatni. A kérelmezőnek meg kell indokolni azt is, hogy milyen célból van szüksége a fegyverre.

Az, akiknek 1943 június hó 1. napján nincs érvényes fegyvertartási engedélye, köteles a birtokában lévő lőfegyvert, valamint a birtokában lévő lőszer és robbanóanyagot legkésőbb 1943 június hó 15-ig a rendőrkapitánysághoz beszovaltatni.

Az, aki a fenti számú rendeleteket be nem tartja, amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapi, háboru esetén hat hónapig terjedhető elzárással büntetettik.

AFRIKAI KALAND

Egy Afrika-expedíció vezetője beszámol utazásáról és elmeséli, hogy társát megették az emberevők.

— No és nem tudta őt megmenteni — kérde az egyik hallgató.

— Nem! Mire odaértem embereimmel, a kanyibélok már az ételből is törtek.

Spanyol-Marakkó jelentősége

Irta: Engelbert Graf, Berlin

Spanyol-Marokkó kétségtelenül spanyol határmelvi szervezkedést jelent, a spanyol imperialista gondolat újjáéledését és új gyarmati feladatok megoldását. A spanyol szolgálatban utazó Columbusnak Amerika felfedezése Spanyolországot megfosztotta természetes forgalmi irányától, nem sokkal utána az ibériai félszigeten egy zárt spanyol állam létesült, 800 évig tartott a mór uralom spanyol földön. 711-ik évben Tarik ibn Sijad arab vezér kis hadserege kikötött az európai szárazföldön. 1491-ben Granada legyőzésével az utolsó mór állásoktól is megtisztították Spanyolországot. A következő évben spanyolok partraszálltak az északafrikai partokon és meghódították Orant. Ceuta, később Septonnak és Septának hívták, a középkorban a legfontosabb marokkói kikötőváros volt és a 12. század közepétől szoros kereskedelmi kapcsolatot tartott fenn Genuával. 1580-ban portugáloktól spanyol birtokba került és fő harcászati területe lett az öt spanyol presidiónak, melyhez 1496-tól Melilla, 1508-tól Penon de Velez de la Gomera, 1673-tól Auchucemas és 1848-tól Chafarinas-szigetek tartoznak. Ezek a „presidiók” ugyanis spanyol őrszemek voltak a tengerpartokon és az „átvezető kövek” Északnyugat-Afrikába. Ennek a jelentőségét azonban Spanyolországban nem méltányolták, miután az Ujvilág lépett a forgalom fő irányvonalába.

Tengerentúli birodalma elvesztésével Spanyolország ismét északafrikai feladatainak szentelte magát.

De megkészt. A 13. század elején az angolok gyökeret vertek Gibraltárban. 1762-ben megkapták Tangert, amelyet 20 év múlva ismét feladtak. 1811-ben elfoglalták Ceutát, amelynek természetes erőssége még nagyobbak nézett ki, mint Gibraltár. 1814-ben ezt ismét visszaadták a spanyoloknak. Málta a kezükben maradt. Fox amerikai miniszter 1782-ben leszögezte az angol álláspontot: „Ésszel rendelkező miniszteriumnak Gibraltárra mindig szüksége lesz, hogy Franciaországtól Franciaországtól és Spanyolországot Spanyolországtól szétválassza. Adjátok Gibraltárt a spanyoloknak és a Földközi tengerből egy tó lesz.”

Spanyolországnak megmaradt a ruafatberberek vidéke, amely tulajdonképpen az andaluziai hegyek északnyugatafrikai folytatása, amellyel együtt eredetileg egy keresztformájú hegytömeget képez, melynek belső része a tenger fenekére süllyedt. A Rifpart egész területében járhatóan vidék, még jobban, mint az algire part, de a kisebb hajóknak elég védelmet és rejtekhelyet jelent. Maga Tetuán, Marokkó egyetlen kikötője a Földközi tengeren. Csak Tangerbe az Atlanti óceáni oldalon előnyösebbek a viszonyok, úgy, hogy itt élénkebb kikötők vannak.

A Rifvidéken a berberek a nehezen megközelíthető hegyek között tisztán megtartották magukat: a lakosság Abd el Krim uralma alatt a legutóbbi időig függetlenségét megtartotta. Ma ők Franco legszűkebb népe, akinek elitcsapatai ismeretesen Marokkóból kerültek ki. A több mint 900.000 lakó közül a spanyol partvidéket számolva — kizárólag a városokban — 70.000 az európai és több mint 20.000 a zsidó.

Már a „presidió”-nak szüksége volt katonai védelemre; Ceuta hosszú ideig ostromállapotban volt. Már 1859—60-ban Spanyolország Marokkóval háborút viselt a Rifvidékért. Megjegyzendő, hogy abban az időben, mielőtt még a háború kitört volna, Anglia beleavatkozott és megtiltotta Tangernek Spanyolország általi megszállását, miután az „Gibraltár biztonságát fenyegette”. Ettől fogva Marokkó mindinkább a nagyhatalmak érdekkörébe jutott. Spanyolország, habár a dolgok állása szerint előtérbe kellett volna hogy helyeződjenek, a legkevésbé lett tekintetbe véve. Franciaország Spanyolország gyengeségét arra használta ki, hogy minden újabb szerződéssel visszaszorítsa. Az 1902-es megegyezés szerint Spanyolországnak kellett volna megkapni Észak-Marokkót egész Sebuig. A megtartott konferencia azután Marokkót európai ellenőrzés alá helyezte. Németország 1911-ben kilépett és bizonyos kárpótlást kapott Közép-Afrikában. Spanyolország csak a hegyes Rifvidéket kapta meg harcos bennszülötteivel.

A spanyol Rifvidék hosszú ideig teljesen

értéktelennek bizonyult. Az anusit katasztrófa alkalmával az egész spanyol hadsereg, 15.000 ember meg lett semmisítve. Lényegében külpolitikai okok hátráltatták csak Abd el Krimet, hogy Melillába bevonuljon. 1919-től 1926-ig tartottak a véres harcok. Még 1926-ban is Ceuta és Tetuan között csak katonailag biztosított vonatokon lehetett utazni.

Ma Spanyolország nyugodt. Az utolsó két évtizedben itt Spanyolország nagy kulturális munkát fejtett ki. A városokban európai tisztaság uralkodik. Tetuan új, szép európai város lett. Orgaz generális kijelentette: „Marokkóban nagyobb feladatnak tartjuk a lakosság lelkét megnyerni, mint az országot gazdaságilag kihasználni.”

Politikailag Spanyolország 1911 óta protektorátus, amely spanyol főbiztos védelme alatt áll. A protektorátus 28.000 négyzetkilométer kiterjedésű. Tetuan fővárosnak 50.000 lakosa van,

valamivel nagyobb városok Ceuta és Melilla. 1942 november 4. óta Tanger nemzetközi területét is megszállták a spanyolok. Tangert 1923-ban nemzetközinek nyilvánították. Franciaország, Spanyolország és Anglia együttesen volt képviselve. Ez elsősorban Anglia érdeke volt, mely nem szeretett volna a szemközti parton egy afrikai Gibraltárt. Így ez a nagyszerű fekvésű hely leértékelődött, habár egy cselekvőképes ország kezében kell hogy érvényre jusson Tanger jelentősége.

MINDEN PÉNTEKEN

HALÁSZLÉ

Kitűnő fajborok. Elsőrendű konyha. Minden este cigányzene.

MINDEN SZOMBATON ESTE

dísznótoros vacsora

Kiváló tisztelettel:
Michelsz János

TELEFON 349

Japán és az Egyesült Államok

Egy évszázaddal ezelőtt Japán még szinte légmentesen elzárt ország volt; két és félezer esztendőn át külső ellenség nem járt földjén, de idegenekkel gazdasági kapcsolatokat is alig tartott fenn. 1853-ban azután egyszerre csak megjelent egy amerikai kötelék Tokióban Perry tengernagy parancsnoksága alatt, a japánok kénytelen-kelletlen leültek vele tárgyalni és néhány esztendővel később, 1859 januárjában három japán kikötő nyílt meg az európai és amerikai kereskedelem előtt. A Földközi Nap országa ilyenkor egyik napról a másikra kereskedő-állam lett és hozzáfogott, hogy évszázados elhagyatottságát behozza. Az elkövetkező évtizedekben minden képzeletet felülmúló munka folyt itt; közben azonban sohasem felejtkeztek meg Perry tengernagy „fekete hajóiról” és annál inkább sem, mert az USA gondoskodott arról, hogy a világ minden táján érdeklődést támaszson maga iránt.

A múlt század hatvanas éveiben megszerezték Alaskát Oroszországtól; 1898-ban a Hawaii szigeteket kebelezték be, egy hónappal ezután pedig Spanyolországtól elhódították a Fülöp szigeteket, valamint Guan szigetét. Japán természetesen békétlen szemmel nézte az USA ázsiai térben történő terjeszkedését, annál is inkább, mert az 1921—27-ben megtartott nemzetközi flottakonferencián Japán számára igen hátrányosan állapították meg az építhető hajóhad mértékét. Az egyre növekvő öntudatu ország közvéleményét érzékenyen érintette az is, hogy 1924-ben az USA az évenként megállapítandó bevándorlási kvótából kizárta a japánokat, mint nemkívánatos elemeket. Később azután az Egyesült Államok tengeri hadgyakorlatai jelentettek borsot a Tenno fiának orra alatt; először az Aleuták—Hawaii—Midway háromszögben tartották ezeket a gyakorlatokat, később pedig mindössze 600 mérföldnyire a japán partoktól. Az amerikai gyűrű egyre szorult Japán körül; 1934-ben az USA bejelentette, hogy Alaskán flottaállomást létesít, 1936-ban pedig már különbizottság tárgyalta Londonban egy Japán elleni esetleges háború hadmozdulatait s rá nonsokára az egyik amerikai köziró nyíltan fejtegette, hogy a két hatalom közötti háborúnak be kell következnie, mert Japán nem nézi jó szemmel, amit az USA a Csendes óceán tulsó partján művel, az USA-nak pedig nem tetszik, amit Japán csinál.

Az USA-külpolitikában már 1898 óta tapasztalható japánellenes vonalvezetés egyre nagyobb tért nyert; az Egyesült Államok hadiflottája — bár Stark tengernagy szerint csak 1946-ban lesz abban a helyzetben, hogy ereje teljével támadhasson — már most is a világ legerősebb hajóhada. Japán azonban nem várta meg az 1946-os esztendőt; 1941-ben háborúba lépett és tengeri sikereit olyan gyorsan és olyan tökéletesen aratta egymás után, hogy azon az egész világ elámult. Simada tengerészeti miniszter pedig 1942 december 27-én már azt jelenthette a parlament ülésén, hogy: „A Csendes óceán nyugati részén minden jelentősebb támaszpont megszállása meg

történt és ugyanez a helyzet a délnyugati térségben is.” Simada joggal tette ezt a kijelentést, annál is inkább, mert a japán haditengerészet eddigéle olyan veszteségeket okozott az USA-nak, amelyeket bármilyen hajóépítési program sem nagyon tud helyrehozni. 11 csatahajó, 11 repülőgépanyahajó, 45 cirkáló, 48 romboló és 93 tengeralattjáró sorakozik az USA veszteséglistáján, nem is szólva a, sulyosan, vagy kevésbé sulyosan megrongált egységekről.

Ami a japán—amerikai háború további kihatásait illeti, etekintetben elegendő, ha utalunk a japán nép szinte korlátlan teherbíráására és önfeledőzására. Hihetetlen akaraterű és kötelességtudású fajta ez, amely háborúbalépése óta annyira megmutatta, hogy mire képes, hogy na egyike a föld leggazdagabb és leghatalmasabb államainak. (TEK)

Szabadcsapatok

Irta: Mész László

Ha szivárványok földdel csókolóznak, valóra válnak tünde délibábok, nagy embereszmék pocakosra hízhatnak, a Bibliából a Betű a fontos; börtönformákba merevül az élet.

Ilyenkor jönnek kőzsa lelkű lények, akik nem férnek el házbán, toronyban, családban, tudományban, törvénytárban, messziről jönnek s nagyon messze mennek, ruhájukon delez van s idegenség.

Proféták, költők, önkéntes bolondok, vándor-tudósok, szabad-hadvezérek, kik mesterségük megszentelt rendjében s az Isten-tanban tán analfabéták, de Isten csókja szikrázik belőlük.

Csoportban, nyájban egymással sem élnek magukkal mérhetőek csak, mint az Isten szín-csóvjának egy-egy szincsdója, a levegő felforrásul körülöttük, s a szívekről a sarki jég leolvad

Bus Szaharává szikkadt Kánaánon, vagy labirintok titkos utvesztőin, szuronyerdőkön mennek át dalolva, kezükben szál-virággal vagy keresztel, s megújul a Föld ócska arca fölül.

Máglyákra vagy virághegyekre állnak, vagy golgotákra s lelkét prédikálnak a Biblia betűiből, az eszmék vasvázából kinzó kamrákba dermed, s börtönformákba merevül világnak.

Csapattalan szabadcsapat-vezérek, Columbusok, gyerekked Szent Ferencek, hős Jeanne d'Arcok, komor Savónarólák, őshonba vágó Julián barátok, lábnyomokba léptek mindörökké

A régi Zombor

Igy lett Zombor szabad királyi város

A Zomborról szóló régi feljegyzések között rengeteg érdekes adatot találunk Zombor város történelméből. Ez alkalommal kiragadjuk a sok adat közül azokat, amelyekből kitűnik, hogyan lett Zombor szabad királyi várossá.

A török uralom után — mint ismeretes, — Zombor a katonai határvidékhez tartozott és katonai vár volt, amelynek jórészt szerb nemzetiségű lakosai saját költségükön és saját fegyverükkel állottak a haza védelmének szolgálatában. Mária Terézia trónralépésével az 1741. évi országgyűlés kimondotta a bánáti és bácskai határvidékek megszüntetését és a sáncokat beillesztette a régi vármegyei rendszerbe. A Zombori katonai sánc 1754-ben olvadt be a vármegyébe

és mezővárosi rangot viselt. A katonáskodáshoz és szabad élethez szokott zombori lakosságnak azonban semmiképp sem volt inyére a jobági sors és amikor a megye erélyes rendszabályokkal igyekezett ezeket a volt katonákat a jobági kötelességek teljesítésére kötelezni, a fegyverviseléstől pedig eltiltotta őket, a zomboriak ellenszegültek. Sokan elhagyták Zombort és a tiszamelléki Sajkás kerületbe költöztek, ahol még fennmaradt a katonai határvidék rendszere, vagy Szerémségbe vándoroltak. Amikor a megye mégis érvényesítette jogait, csak kis ideig tűrték a zomboriak az új rendszert és rövidesen minden követ megmozgattak, hogy a függő mezővárosi állapot megszűnjék és Zombor katonai multjához méltó helyzetbe kerüljön. A város lakossága 1748 elején nagy gyűlésen kimondotta, kéri fogják Mária Teréziát, hogy vagy állítsa vissza a régi katonai rendszert, vagy a jászok és kunokéhoz hasonló kiváltságokban részesítse őket, mert

ők tovább alárendelt jobágok nem akarnak maradni, inkább elhagyják a várost és szanaszét szélednek.

Küldöttség Mária Teréziánál

A négyülés határozatát írásba foglalták és azt kérvény alakjában juttatták el a királynőhöz. Két kérvényt készítettek az egyik ócirilbetűvel a másik ma is használatos szerb betűvel volt írva. A kérvényeket 200 szerb és 100 bunyevác családó írta alá, és azokat egy négytagú küldöttség vitte fel Bécsbe a királynőhöz. A küldöttség tagjai Bokerovics, Karalics, Sztojcsics és Parcsetics Márton voltak, ez utóbbi egy időben helytartó majd a zombori hadosztály ka-

pitánya volt. Az udvarnál egy Makolay nevezetű szerbül is beszélő udvari agens közvelítésével indultak meg a tárgyalások. Ezek a tárgyalások hosszabb ideig eltartottak.

Amíg a tárgyalások Bécsben folytak, a megye mindent elkövetett, hogy meghiusítsa Zombor város törekvéseit. Akadályokat gördített a tervek megvalósítása elé, sőt hamis vádakkal illette a város lakóit. A jobágrendszer ellen a lakosság többször fegyverrel is ellenállt és gyakran kellett zendüléstől tartani. A város lakóinak egy része azonban belenyugodott a jobági sorsba. Ezek főleg a Felsőváros lakói voltak — jobbadán békés németek, — akiket a többiek parasztnak csufoltak, míg magukat szabad katonáknak nevezték.

A küldöttség egyik tagja Bokerovics, rendszeresen beszámolt a zomboriaknak a küldöttség tárgyalásainak részleteiről. Többször panaszkodott, hogy a küldöttség tagjai, akiket gyöngén láttak el pénzzel, nélkülözéseknek vannak kitéve. Egyik levelében így ír:

Küldjétek pénzt, mert egy máriás napidíjből alig tudunk megélni.

A bécsi küldöttség fáradozásait végül is siker koronázta és 1749 március havában meghozták a szabadságlevelet. Az egész város a határig elébe ment a küldöttségnek s azt a legnagyobb örömmujongással fogadták. Parcsetics Miklós városbíró vezetésével a városházára viték a szabadságlevelet, ahol azt a legnagyobb ünnepélyességgel helyezték el. Egy hónap múlva, április 22-én nagy ünnepség keretében fogadta a város Koller István Jánost, Mária Terézia királynő kiküldöttét, aki azért jött Zomborba, hogy kihirdesse a királynő határozatát.

1749. április 23.

Április 23-án ünnepélyes istentisztelet után hirdették ki a szabadságlevelet és iktatták be a várost a szabad királyi városok sorába. Donozlovics Vilmos, aki sok érdekes adatot gyűjtött össze Zombor város történelméből, a következőkben írja le az ünnepélyes aktus lefolyását:

„A városháza terme zsufolva megtelt a város előkelő polgáraival és a vidékről bejött üdvözlő küldöttségek tagjaival. Egy öt tagból álló küldöttség ment a királyi biztosért, aki riadó éljenzés mellett megjelenve, a királynő nevében a várost szab. kir. várossá publikálandó, azt jogaiba beiktassa.

(Folytatjuk.)

A vendég leleplezte a tolvaj háziszolgát

Elitették Bartol István orszgy. képviselő tolvaját

A zombori törvényszéken dr. Höckl Antal egyesbíró most tárgyalta Huszár József 30 éves doroszlói lakos bűnügyét. Huszár Bartol István országgyűlési képviselőnél volt alkalmazásban, akinek fiókjából álkulccsal több ízben lopott el kisebb-nagyobb összeget és összesen 980 pengővel károsította meg munkaadóját. A lopást úgy fedezték fel, hogy egy alkalommal vendége volt az országgyűlési képviselőnek, akit abban a szobában szállásoltak el, ahol a képviselő

lő pénzt tartotta egy asztalfiókban. Molnár abban a hiszemben, hogy a vendég alszik, beosont a szobába és fessegette a fiókot. A vendég éber sége leleplezte a hűtlen alkalmazottat.

A vádlott töredelmesen bevallotta tettét és szegénységével védekezett. Az utolsó szó jogán azt mondotta, annyival büntessék, amennyit megérdemel.

A bíróság jogerősen hat havi börtönre és 3 évi politikai jogvesztésre ítélte.

Hathavi börtönt kapott a zombori kerítőnő

Mint a Délvidék annak idején megírta, Schweitz Anna 57 éves zombori lakost kerítésért és vesztegetési kísérletért vád alá helyezték. A kerítőnő ügyét csütörtökön tárgyalta a zombori törvényszék dr. Winter-Kócs hármastanácsa. Az asszony a vád szerint találkahelyet tartott fenn lakásán és üzletszerűen foglalkozott leánykerítéssel. Amikor üzelmét leleplezték, tíz pengővel meg akarta vesztegetni az egyik rendőri közeget.

Az asszony a mai tárgyaláson is tagadta a vádat és úgy tüntette fel a dolgot, mintha azok a leányok, akiket lelkiismeretlenül kiuzsorázott és a bűn útjára csábított, csak aliből lettek

volna és neki fogalma sem lett volna arról, hogy mivel foglalkoznak. A tanúk azonban mindenben igazolták a vád állításait. A bíróság bűnösnek találta az asszonyt és hat havi börtönbüntetésre ítélte. Mellékbüntetésként 3 évi jog- és hivatalvesztéssel sújtották.

A vádlottak padjára ültették „Jakab apostol levelei”

A zombori törvényszék dr. Winter-Kócs Rezső hármastanácsa csütörtökön tárgyalta Danilov Illés 61 éves dernyei földműves ügyét, akit sajtótermékek engedély nélküli terjesztéséért

vontak felelősségre, mert Derynén a múlt év nyarán „Jakab apostol levelei” című szlávnnyelvű sajtóterméket terjesztett. A bíróság bűnösnek mondotta ki a vádlottat és 200 pengő pénzbüntetésre ítélte.

Tavaszi séta Zomborban

Mégcsak február vége van, a nap azonban olyan erővel sugározza melegét, mintha hadilábon állana a naptárral és a százesztendősvő jövendőkkel, vagy mintha a faszegény fake-reskedők bérelték volna fel erre. Jégtörő Mátyás különösen szép időt hozott. Zomborban a déli órákban árnyékban is 13—14 fokra ugrott a hőmérő higánya a fagyponthoz.

Tavas van...

A korai

napfényözön áldást ígérőn folyik szét a város felett, mint nagy, nagy jószág, megfürösztli a fákat, a házakat, a járókelőket, kicsalja a fák rügyeit, sőt a virágokat is. Ma találkoztam először virágáros kislánnyal, aki a tavasz első üzenetét hozta: hóvirágot árult. Szép nagyfejű fehér virágokat, édes tiszta harangocskákat, amelyek a kétkedőknek is bebizonyítják, hogy ime elmulott a tél. A nap széles arccal mosolyog a földre és nemcsak a tél erejét törte meg, hanem sok gondfelhőt is széjjelszagatott. Különösen ami a faellátást illeti. Már a télen is az időjárás járult hozzá a legjelentősebb mértékben a tűzelőanyagellátás megoldásához, most pedig városszerte szélesen kitarják a lakások ablakait, hogy derűsen bemosolyogjon a nap; fűtsön és világítson egyszerre.

A napfény

kicsalja az uccára az embereket. Ma már láttam napon sütkező nyugdíjasokat a körut padjain és a Vármegye háza melletti parkban. A parkban néhány merészebb fa már kihányta barkáit és a tavasz első édes virágpóra körül szorgalmasan döngicsélnék a méhecskék. Oreg nyugdíjas ült a fa alatt a padon, hallgatta a méhek döngicselését, lehunytt szemekkel fordította arcát a napnak és látszott rajta, mennyire megszeszálltak tőle a problémák. Ennek a gondgyötört kornak minden kis és nagy kérdőjele elinalt a diadalmas napfény láttán. A napfényben élet van, új élet, új termés vigasztaló nagy ígéréte.

Végigsétáltunk a városban. A fák megdagadt rügyei komolyan veszik a tavaszt, a fű kiközdült és a nedves földből diadalmas életigenléssel törnek előre a csirák. A fákat már hettekkel ezelőtt lenyesték, megtisztították és elhordták az uccákról, egyes helyeken már a fűvet is meggereblyézték és összeszedték az elmult ősztől ittmaradt faleveleket.

Naponta

végigmegy az ember bizonyos uccákon, anélkül, hogy jobban szétnezné. Most a napfény marasztaló hatása alatt lasabban járnak az emberek, nézgelődnek és sok mindent észrevesznek, ami máskor elkerüli a figyelmüket. Ez történt velem is. Ahogyan érdeklődéssel nézegettem, mennyire készülnek a fák a tavaszra, hogyan duzzadnak az élő rügyek, észrevettem, mennyi kivénhedt, beteg vagy elpusztult fa van és hány fának maradt üresen a helye. Zombor évtizedek óta büszke volt parkváros jellegére és mintha most eltűnőben volna ez a jelleg. Mintha évről-évre kevesebb volna a fa. A házak előtt végighuzodó élősövény sok helyen foghíjas szájként hat, itt-ott kipusztultak a bokrok és hézagok keletkeztek. Pótlásuk nem történt meg. A sportpálya mellett egykor szép fenyves volt, ma egy-két fatönc hirdeti csak az egykori kedves kirándulóhely helyét. Szép széles nagy uccák vannak Zomborban, amelyekben nem látunk fát, vagy alig egy-kettőt látunk. Pedig milyen szép, egészséges és hasznos volna, ha minden kihasználható területre minél több fát ültetnének. Nem is volna talán megoldhatatlan probléma. Az idén már elkészt, reméljük jövőre...

Zombor parkváros jellegét nemcsak meg kellene őrizni, hanem fokozni is kellene. Ez elsőrendű érdek és pénzbe sem kerül. Csak vállalkozó kedv kell hozzá és jövő tavaszra már több fa tárja ki rügyeit a napnak, több fa zöldül Zombor uccáin és kevesebb terület marad kihasználatlanul.

Hírek:

AZ OTI KORZETI ORVOSA: Felsőváros dr. Szabó Endre, Flórián utca 8., második és harmadik korzet orvosa dr. Rimp Miklós, Deák Ferenc krt. 15. — **UGYELETES VÁROSI ORVOS:** Dr. Lackner Lajos, Trefort utca 4. Telefon: 188. — **UGYELETES GYÓGYSZERTÁR:** Arany kereszt, Deák Ferenc krt.

Nincs díjmentes hirdetés vagy felhívás

Már többször is közöltük olvasóinkkal az Országos Magyar Sajtókamara rendeletét arról, hogy hirdetményeket és felhívásokat csak a megállapított tarifa ellenében közölhetünk lapunkban. Ennek ellenére még most is számos kérés érkezik szerkesztőségünkbe, amelyben egyesületek, közületek, sokszor hatóságok is, hirdetményeik díjmentes közlését kérik. Ezuttal ismét közöljük, hogy **DÍJMENTES** hirdetményt vagy felhívást **NEM KÖZÖLHETÜNK**, mert ez a rendelkezés megszegését jelentené és következményekkel járna. Ilyen kérésekkel tehát ne is forduljon senki kiadónkhoz.

««OO»»

Elitették, mert szakképzettség és engedély nélkül táncitanással foglalkozott. A zombori rendőrkapitányság rendőri büntető bírása 15 napi elzárást helyettesítő 200 pengő pénzbüntetésre ítélte Landau Klára zombori lakost, aki a Rókus utcában lévő lakásán táncitanítói oklevél és rendőrhatalósági engedély nélkül táncitanítással foglalkozott.

Magyar hősök

A rendületlen küzdőszellemnek szép példáját adta a Don-menti harcokban Gaugecz József szakaszvezető.

1942 szeptember 13-án az ugynevezett harmadik Uryw-i ütközetben Sztorozsevoje körül kemény harcokat vívtak páncélosaink. E harcokban Gaugecz szakaszvezető mint egyik harcikoszi vezetője vett részt s kocsiával bátran előretörve, megsebesült. Sérült harcikosijából kiemelték s a kötőzölyhelyre került, azonban nem akart kikapcsolódni a harctól, hanem sebé ellátása után elhatározta, hogy kihozza megbénult és vezető nélkül álló harcikosiját az ellenség tüzből. Vállalkozását egyik önként jelentkező bajtársával keresztül is vitte. Bár a harcikoszi környéke szakadailan bolsevista tűz alatt állott, vakmerően előre mentek, s noha az ellenség most ellenük fordította leghevesebb tüzeit, haláltüvegű nyugalommal javították ki a sérült harcikosit és sikerült is azt a további harcok számára kimenteniük.

Uj vezetőséget választott a bezdáni Leventeegyesület. Bezdánból jelentik: A Leventeegyesület elnöke, dr. Kiss Tamás lemondott. A most megtartott új közgyűlésen a következő új vezetőséget választották meg: Diszelnök Horváth Gyula plébános, elnök Varga József mérnök, titkár Arató Károly, jegyző Nyárai Rudolf, pénztáros Jagitza József, gazda Tomasi Antal, ellenőr Viacze Simon, orvos dr. Osztragonác István, könyvtáros ifj. Birher Péter, számvizsgáló bizottság Fitza István, Horváth Sándor, Frank Pál, póttagok Birher Péter id., Szilvási András, a választmány tagjai Schmidt József, id., Vajda Lajos, Jánosi Béla, Sirály András, Gyomlai István, Csépe Jenő, Sipos János, Rekettye István, Kalsch János, Horváth Béla, Lang János, Ruff István, Szilávik Sándor, Mazák Pál és a következő levették: Pázmán Mihály, Török Simon, Kanizsai András, Schmidt József ifj., Katos János, Sipos Sándor, póttagok Burján György, Bálics Ferenc, Varga Sándor, Vicsik József.

A Magyar Erő február 26-án megjelenő száma szenzációs bel- és külföldi képanyaggal tájékoztat a világ összes eseményeiről. A belföldi képsorozatok közül kiemelkedik „A fonóban” című kétoldalas képriport, amelyben a magyar falvak téli munkáját ismertetjük, felelevenítve régi szép népsokásokat. „Apró góbék siverse nye” c. képsorozatunk a csiki székelyek nagy eseményét ismerteti. Képekkel ismertetjük a Bokrétságok délvidéki körútjának állomásait. Ezenkívül a világ összes harctereiről érkezett friss képsorozatok, külpolitikai történések, térképek, irodalom, színház, sport, rajzos humor és keresztretjvény egészíti ki a példányonként 20 fillérbe kerülő nagy képes és minden részében magyar hetilap pompás tartalmát. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet krt. 7.

Uj vezetőséget választott az óbecsei Alsóvárosi Katolikus Kör. Tudósítónk jelenti: Az óbecsei Alsóvárosi Katolikus Kör évi rendes közgyűlést tartott Csizofiszky István plébános elnöke mellett. A Hiszekegy elmondása után az elnök üdvözölte a megjelenteket és beszámolt a kör eddigi működéséről, s a felszabadulás utáni munkájáról. Az elnöki beszámolót Kádas Mátás pénztári és Mák Mihály könyvtári jelentése követte. A jelentések és az új alapszabályok elfogadása után megállapították az új költségvetést. A tisztújítás során pedig a következő új vezetőséget választották meg: Elnök: Csizofiszky István plébános, alelnök Józsa János, jegyző Kőszeghy István tanító, I. pénztáros Kádas Mátás, II. pénztáros Rumincsik János, I. könyvtáros Mák Mihály, II. könyvtáros Major János, háznagy Nagy Mihály, ellenőrök Józsa Ferenc és Papp József, választmány Nogrady József, Sárközy Ferenc, Greguss Tamás, Csábi Károly, Faragó Károly, Horváth Károly, Kovács György, Lukács István, Mészáros József, Ördög István, Sági József, Szilágyi Péter, Szönyi György, Szakács Antal, Várkonyi József, Varnyu Béla, Varnyu Lajos, Kiss Ferenc (sárvári), Krajtmar István, Tancos István, kulturbizottság, vezető Sárközy Ferenc, tagok Kőszeghy István, Török Ferenc, Greguss Tamás, Brankovich Lajos, Papp József, Dalos András, Mészáros József, Nagy Mihály, vigalmi bizottság: vezető

A Zombori Sport Egylet 28-án, vasárnap délután 5 órai kezdettel tartja farsangi mulatságát a Vadászkiert nagytermében

Ezüst kalászos gazdákat avattak Doroszlón. Tudósítónk jelenti: A doroszlói 3 hónapos téli gazdasági tanfolyam hallgatói sikeresen tették le a vizsgát. A vizsgabiztos dr. Ajtay Ferenc, az újvidéki középfoku gazdasági tanintézet igazgatója volt. A nyilvános vizsgán szép számban jelentek meg vidéki és helyi előkelőségek is. A jólsikerült vizsga után ezüstkalászos gazdákká avatták a tanfolyam következő hallgatóit: Samu Imre Illés fia, Cséplő Máté, Diósi Gábor, Tallósi Pál, Király József, Turkál Pál, Samu István, Samu Ferenc, Zámbo János, Farkas Lajos, Samu Márton, Tallósi István, Szalai Illés, Szalai János, Vigh Vilmos, ifj. Mezei Mihály, Turkál István, Nagy István, Cséplő Imre, Kocsis Imre, Samu Ferenc János fia, Farkas Pál, Farkas János, Takács István, Takács Máté, Szücs Mihály, Gellér Alajos, Novák Károly és Huszár János. A tanfolyam hallgatói önképzőköri záróünnepélyt is rendeztek, amelynek egyes számai nagy sikert arattak. Közreműködtek szereplésükkel: Samu Imre Illés fia, Szücs Mihály, Turkál István, Samu Márton, Cséplő Imre. A műsor keretében dr. Ajtay Ferenc vizsgabiztos szép beszédet tartott. Előadók voltak: Végh Márton, Bencsik János rk. kántor, Bakacsi József isk. ig. Fetter János gyógyszerész, dr. Vajda Tibor és Horányi Tibor tisztviselő. Az énekeket és szavakat Bencsik János kántor tanította be. Délben közös ebéd volt.

Kivégezték a halálraítelt szabadkai napszámot. Mint ismeretes Mészáros Márton január 14-én éjjel megtámadta Gyulai József szabadkai ácsmestert és kirabolta. A rablás elsötétítés alatt történt s így Mészáros statáriális bíróság elé került. A rögtönítelő bíróság bűnösnek találta Mészárosot és halálra ítélte. Az ítéletet végrehajtották.

Orosz fogságban él Profittlich észt érsek. Revalból jelentik: Dr. Profittlich érsek, Észtország apostoli adminisztrátora, akit 1941-ben a bolsevisták elhurcoltak, Revalba érkezett hírszerint, fogolyként él valahol az Ural vidékén. (MTI)

Meggyógyította a harangszó. Érdekes módon gyógyult meg Jávorai István barcsi honvéd, aki a keleti fronton súlyos légnyomást kapott, minek következtében elvesztette a hallását. A beteg honvédet a pécsi hadikórházban már hónapokon keresztül kezelték, minden eredmény nélkül. Néhány nappal ezelőtt a városban sétált és épen a templom előtt haladt el, amikor megszólalt a harang, amit csodálatos módon meghallott és azóta teljesen megjavult a hallása. Az orvosok most a jelenség titkát kutatják.

Közgyűlést tartott a DMKSz kulai fiókja. Kuláról jelentik: A DMKSz fiókgyűlése közgyűlést tartott Vitsek János elnökletével. A közgyűlésen résztvett Tolnay János tanár, dr. Koráni Elemér és Nagy Iván dr. országgyűlési képviselők, a hatóság képviselőiben pedig Csehy János főszolgabíró és Csávossy László vezető jegyző. A jelentések elfogadása után a következő új vezetőséget választották meg: Elnök: Vitsek János, alelnökök: Romoda Ferenc, Sánta János, ifj. Vigh József, titkár ifj. Jurszik János, jegyző Sánta Imre, pénztáros Dudás József, II. pénztáros Csányi Dezső, háznagy Rudasi Ferenc. Uj választmányi tagok: Bogmár József, Berkó Mihály, Fejős András, Futó András, ifj. Fürszner Ignác, Goga István, György Antal, Hoffmann József, Horváth Béla, Horváth István, Juhász Sándor, Katatics Béla, Katatics Lajos, Koncz Mihály, dr. Kósa György, vitéz Palotay Simon, Pastyik József, Prokecz Elek, Reichhardt Lajos, Skutéthly Andor, Somogyi Miklós, dr. Schick Barnabás, dr. Schick Károly, Szukola Ferenc Vince fia, Szukola István. Póttagok: Györe János, Farkas Imre, Fűr János, Gergelyi József, v. Király István, Korbelits Károly, ifj. Kovács Sándor, dr. Léderer Tibor, Nagy Lajos, Rigó István, Szegő Gyula Vigh Géza, Felügyelő bizottság: Koréh István, Vanyur Imre, Zwipp Ernő.

Brankovits Lajos, tagok Faragó Károly, Lukács István, Mák Mihály, Sági József, Dalos András, Kiss István, Tóth László. A Zomborba költözött Cziráky Imrét tiszteletbeli tagnak választották meg. Ezután még Karácsonyi Imre községi bíró üdvözölte a közgyűlést tartó kört, majd Csizofiszky István elnök zárószavai rekesztették be a gyűlést.

Négy szemeszterre csökkentik Németországban a jogi tanulmányi időt. Berlinből jelentik: Dr. Rothenberger igazságügyminisztériumi államtitkár egy hamburgi gyűlésen bejelentette, hogy a jogi tanulmányt négy félévre szállítják le. A fiatal jogászok egységes rendszerű tanításban részesülnek és a tananyag tervszerű korlátozásával elejtene minden felesleges tudományos ballasztot. Az államtitkár továbbá azt a kívánságát fejezte ki, hogy a jogi fakultás tanárai lehetőleg a gyakorlatban tevékenykedjenek és előadásaikat az életből merítsék. Megállapította továbbá, hogy a jogi fakultások számát csökkenteni lehet. A tudományos záróvizsga helyett állami alkalmaztatási vizsgát tartanak. A gyakornoki időt is másfél, esetleg egy évre szállítják le.

Jól sikerült teadélután Bácsföldváron. A leventeegyesület teadélután rendezett. Ezuttal mutatkozott be a harmincnégytagú levente-zenekar is, dr. Kankrin Iván karnagy vezetésével, műsorbeosztó Fülöp Edit Zöldkeresztes védőnő volt Csizoradia Teréz köszöntőt mondott, Balázs Eszter és Megyeri Zsuzsa katonadalokat, a leányok énekkara népdalokat adott elő. A szavalókörös Smaraglai István vezényletével lépett fel. Nagyajtai Éta, Balzam Etel, Csernyák Boris, Petrő Mária, Csordás Katica, Berecz Mária táncszámokkal szerepeltek. Kovács Mariska és Csizmadia Teréz magán számokat adtak elő. A kísérő zenét Hangya Lajos és Molnár Sándor levették szolgáltatták. Gróf Kankrin Iván saját szerzeményű indulóját vezényelte a levente zenekarral. A műsor befejezése után dr. Feller Elemér orvos, a Levente Egyesület elnöke mondott beszédet.

Takarékoskodj!

A kormány 1943. évre is ad a gazdáknak silőépítési segínyt!

A Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara közli: A gazdának a mai nehéz viszonyok között igen nagy gondot okoz, hogy jószággállományát, különösen télen — a száraztakarmány és abrak hiányában — hogyan tartsa el, illetve miképpen takarmányozza? Pedig egy kis munkával, fáradsággal, kevés anyagi áldozattal ezen a nehézségen segíthet a gazda, ha takarmánysilót épít. A silóban mindazon a takarmányfélét be lehet raktározni, vagyis télre tárolni, melyet zöld állapotban lehet takarmányozni. Vannak azonban olyan növények, mint pl. az uborka, paradicsom, zöldkrumpliszár, tök, fűzke, vagy uborkalinda, répa, répafej, káposzta, melyet takarmányozás céljaira a gazda egyáltalán nem használ. Ezeket más takarmánynövényekkel keverve, vagyis rétegezve silózva, — a legkisebb tápértékű takarmányt kapja.

Hazánkban általában a kukoricaszár takarmányozza ugyan a gazda, különösen télen, azonban tápértéke, mondhatni a semmivel egyenlő, mert mire a kukoricaszár takarmányozásra kerül, akkora a szárnban lévő tápanyag a levegő, a szél és a fagy hatására teljesen elvész, pedig a kukoricaszár egyike a legjobb tápértékű takarmánynak; ha a kukoricaszárát a törés után azonnal levágjuk és azt hűtővel vagy felszeccskázva, répával, tökkel, paradicsommal, uborkával, kétéves somkóróval, csalánval, silókukoricával stb. stb. rétegezve silókat építünk. Ezenkívül silózható minden takarmánynövény. A silózott takarmánynak óriási jelentősége van, nem csak a mai viszonyok között, hanem minden időben, mert a silótakarmány tápértéke a zöldtakarmányhoz viszonyítva 92%-os, ami annyit jelent, mintha

a gazda télen is zöldtakarmányt etetne. A silózott takarmánytól a tej és a vaj, valamint a baromfi tej sárgája ugyanolyan, mintha az állat a nyári gyepeket legelné. Silózott takarmánnyal etethető a szarvasmarha, sertés, növendékállat, juh, baromfi stb., amelytől az állat kondíciója olyan lesz, mintha zöldtakarmányt fogyasztana. Ha silózott kukoricát etet a gazda, akkor az abrak etetése elkerülhető, mert a silókukoricát viaszérésben aratjuk és a zöldszáron kívül a csövet is besilózzuk.

Dióhéjban ismertettük a takarmánysiló óriási jelentőségét. A gazdának megadott minden lehetőség, a földművelésügyi minisztérium áldozatkészsége folytán, hogy silót építsen, mert a silóépítéshez szükséges cement biztosítva van. Ha a gazda takarmánysilóját kavicsbetonból kívánja felépíteni, az építéshez szükséges sablont kamaránk díjtanul bocsátja rendelkezésre, csak a szállítási költségeket kell megfizetni. Silóépítési segínyre jelentkezhetik minden 300 holdon aluli kisgazda.

Az igénylést a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara, Kecskemét, Rákóczi ut 17/18 szám alá írásban kell bejelenteni. A silóépítésre és a takarmánysilózásra a kamara az érdeklődőknek szaktanácsot és felvilágosítást ad.

A silóépítésre kiutalt cementet szigorúan csak erre a célra lehet felhasználni.

Községi előljáróság, gazdakör, gazdasági egyesület, arany-, vagy ezüstkalásos egyesület, 50 százalékos kedvezményen silótöltő szeccskavágógép beszerzésére tarthat igényt, de csak olyan községben, ahol legalább 6—8 gazda egy-egy silót felépített.

Korai burgonya termesztése

A burgonya korai termesztése nemcsak jövedelmező termesztési ág, de a mai időkben mennél szélesebb körben való elterjesztése nemzetgazdasági érdek is. A burgonya a legfontosabb pótanyag kenyérmagvainknak. Ott, ahol elegendő áll rendelkezésre, mindig könnyebb leküzdeni a kenyérmagvakban mutatkozó hiányokat. Nemcsak szivesen látott és jól fizetett terménye a primőr piacnak, de a nyárelő kulmináló kenyérellátási gondjainak legbiztosabb enyhítője.

Régebben — békeidőkben — nem volt ilyen jelentősége a korai burgonyatermesztésnek. Meleg éghajlatú déli vidékeinken és külföldről is vonatkozóra került az ország legészakibb tájaira, ahol mindenütt gazdát talált. Már a mostani világháború kezdetekor is nagy érdeklődéssel fordult gazdakörünk az ún. „fojtott burgonya” felé, mely tulajdonképpen nem korai, vagyis hajtattott termény, hanem előző év júliusában vetett burgonya. Szabadföldben tárolják termőhelyén és tavasszal mint a korai burgonyát értékesítik. Az őszig csak apróra felaprított gumók télen át is a termőhelyen maradnak. Télen a fészkeket felhantolják és betakarják trágyával. A kis gumók külsőleg hasonlítanak új burgonyához, de nem olyan zsegek és vékonyhéjúak, mint az új.

A burgonya hajtattása tulajdonképpen csak szabadföldben történik, ellentétben más zöldségfélék primőr termesztésével. Ennek oka elsősorban az, hogy a burgonya sok helyet foglal el, mert bokra nagyra fejlődik és ára tulajdonképpen sohasem oly magas, hogy gazdaságossá lehetnének akár az üvegházi, akár a melegágyi hajtattását.

A szabadföldi hajtattásnak több módja van. Létezőleg azonban mind megegyezik abban, hogy a vetőgumókat meleg helyen előcsíráztatjuk, vagyis

a hajtások fejlődését mesterséges uton indítjuk meg. A tulajdonképpeni termelés azonban már a szabadföldben történik. Eppen ezért nagyon fontos, hogy a terület és vidék, ahol korai burgonyát óhajtunk termesztetni, kimondottan meleg fekvésű, mérsékelt éghajlatú legyen, a talaj pedig homokos, tápduz fektet föld, amely hamar és könnyen melegedik fel. Az is fontos, hogy e terület enyhén déli irányban lejtessen és főleg pedig ne legyen jellegzetes fagyzug, melyet előszeretettel látogatnak a kései fagyok.

A hajtás egyik régebbi módja az, hogy mely-nél 40—50 cm távolságra 40 cm mély árkokat húzunk, azokba friss szalmás trágyát taposunk 20 cm magassáig, majd erre 20 cm-es rétegben komposztot vagy javított földet teszünk és ebbe vetjük a választott burgonyákat, végül az árokból kikerülő földből az árok fölé bakhátakat húzunk. A trágyaréteg melegít, a burgonyákat meghajthatja s így azok idő előtt hajtásnak indulnak, a felkúpacolt bakhátak földje véd a fagyok ellen és megtámasztja a csirákat.

A hajtás egy újabb módszerénél az eljárás az, hogy a válogatott vetőgumókat lapos ládába (egy rétegben) homokba egymás mellé ültetik, meleg, világos helyre állítják és csak egészen gyengén öntözik. A meleg következtében az egészséges gumóknak ugyszólván minden ép szeméből hajtás indul. Nagyon fontos, hogy a hely, ahol a hajtattást véggezzük, ne csak meleg, de eléggé világos is legyen, mert sötétben a csirák elvékonyodnak, megbetegednek és sokkal könnyebben le is törnek. Világos helyen a csirák zömök maradnak, hamar megzöldülnek és kilevelednek. Ilyen állapotban (ugyanazon ládában, mint amiben előhajtattuk) visszük a kiásott és sárosra megöntözött fészkekhez és ott a sárba óvatosan beültetjük, kevés földet húzunk a

hajtásokra és szükség esetén fagyos éjszakákra a fészkeket esetleg be is takarjuk szalmás trágyával. Még a legóvatosabb kezelés mellett is megeshik, hogy egyes hajtások letöredeznék. A gondolkodó és kísérletező hájjammal bíró gazdák elültették ezeket a gyökeres hajtásokat. A németországi tapasztalatok igazolták, hogy az ilyen 3—4 palántáról nevelt bokrokon is terem burgonya, természetesen kevesebb, mint a gumós töveken.

Ujabbban arra is rájöttek, hogy egy-egy gumón elég, ha 3—3 hajtás marad meg, a többi mesterségesen el is lehet távolítani. Ha a kiültetett és később kibontott töveken a hajtásoknak már elegendő fejlett gyökere van, a feles számú levágjuk és cserépbe ültetve meleg, világos helyen neveljük, míg az időjárás megengedi a kiültetést. 3—3 gyökeres hajtás kerülhet egy-egy cserépbe. Kétségtelen, hogy így egy-egy gumóból három, sőt öt tö is ültethető. A terméseredmények bizonyára emelkednek így, az azonban nincs bizonyítva, hogy a többtermeléshez szükséges terület és munkatöbblet gazdaságos és kifizető-e. Nagy méretben a szűk sés felszerelés és munkatöbblet miatt valószínűleg nem lehet így termesztetni. Házikertben azonban érdemes kísérletezni vele. Ebből a természetmódszertől korai termést csak a meghajtatott gumóról lehet számítani, az elültetett palánták alól csak később nyerünk burgonyákat, mert ezek lassabban indulnak és így valószínűleg később teremnek.

A korai burgonyatermesztésnél lényeges szempont még, hogy hajtásra csakis rövid tenyészidőű, vagyis valóban korai fajtaikat használjunk, mint pl. a nyári-rózsa is.

Nem szabad tojással házalni

A közellátási miniszternek a hivatalos lap szerdai számában megjelent rendelete értelmében a közellátási Nagy-Budapest területén csak a budapesti élelmiszer-nagyvásártelep jogositott tojáskereskedőnek és a rendeletben felsorolt hűtőházaknak a címére szabad tojást szállítani. Östermelők hetenként legfeljebb egy kilót meg nem haladó mennyiséget hozhatnak a termelés helye szerint illetékes községi előljáróság igazolványával Nagy-Budapest területén levő háztartásuk részére. A posta, a közlekedő és fuvarozó vállalatok csak nagyvásártélepi tojáskereskedők, vagy a hűtőházak címére irányított tojásküldeményeket vehetnek át szállításra.

A vendéglők, szállodák és más nagyfogyasztók tojásszükségletüket csak a nagyvásártélepen, illetőleg a kijelölt tojásnagykereskedőtől szerezhetik be. A február 25-én életbelépő rendelet értelmében tojást nem szabad házalás útján forgalomba hozni az ország területén.

A tojás új ára

A közellátásügyi miniszter rendelettel megállapította a tojás árát. Péntektől kezdve Budapesten és környékén a kiskereskedő a friss tojás kilójáért 4.50 pengőt, a hűtőházi tojásért ugyanannyit, a meszes tojásért 4.30, a repedt tojásért 4.20 pengőt számíthat a fogyasztónak. Az ország egyéb területén a friss tyuktojás legmagasabb vizsonteladói és fogyasztási ára kilónként 3.80 pengő.

Budapesten és környékén 10 darabon alul a tojás darabonkénti árát az eddigi rendszer szerint a tojás súlya alapján kell megállapítani, az ország egyéb területén a kilóra megállapított fogyasztói árat 55 grammnál kisebb tojásnál 20-szal, ennél kisebb tojásnál 19-cel kell osztani.

Változatlanul fenáll a gazdák olajosmagtermelési kötelezettsége

A földművelésügyi miniszter ismételtén felhívja a gazdák figyelmét arra, hogy az új termésbeszolgáltatási rend, az úgynevezett Jurcsék-terv az ipari növények kötelező termeléséről szóló kormányrendeletet nem helyezte hatályon kívül. A gazdák változatlanul kötelesek eleget tenni ipari növénytermelési kötelezettségüknek. Minthogy a kötelezően termelendő ipari növények pontszáma a Jurcsék-tervben kedvezően van megállapítva, a gazdák a beszolgáltatási kötelezettség-szempontjából nem kerülnek hátrányos helyzetbe. Felhívja a minisztérium a gazdák figyelmét az ipari növények időben történő elvetésére. A kormány gondoskodott elegendő és jöminőségű vetőmagvak tárolásáról, amelyet a szerződéses termelőknek kölcsön ad. Ajánlatos tehát a termelési szerződéseket megkötni és a vetőmagot idejében igényelni.

népszerű tudomány

Hány szó van a magyar nyelvben

A szókincs nagysága a nyelvtudománynak az a kérdése, amely mindig érdekelte a laikus közönséget is, vitás, vagy éppen megoldhatatlan volta miatt, akár az örökmozgó és a kör négy-szögesítésének problémája. Másokat gyakorlati szempontból izgatott a dolog: hány szót kell megtanulniuk, hogy egy idegen nyelvet „perfektül” tudjanak?

A nyelvek szókincséről általánosan ismert számadatok Müller Max, híres oxfordi nyelvtudóstól származnak, aki elsőnek foglalkozott alaposabban a kérdéssel. Müller szerint a múlt század végén egy egyszerű angol beéri egész életében 300 szóval s egy művelt angol sem használ 3—4000 szónál többet. A hieroglifák tanúsága szerint az egyiptomi bölcsök számára elég volt 658 szó. Shakespeare pedig a világirodalom leggazdagabb nyelvű írója összes műveiben 15.000 szót használ.

A dolog egyszerűnek látszik: meg kell számolni valamely nagy szótár szavait. A Czuczor-Fogarasi készítette Magyar Nyelv Szótárában 110.000 szó van, az Akadémia Cimszó-jegyzékében (amely két nagy szótár anyagát tartalmazza) 122.000. Ezek alapján Tolnai 160—180.000-re teszi nyelvünk szókincsét. Némiképp talán a nemzeti hűség is vezette ebben az első megállapításában, mert később, mintha elhamarkodottnak érezte volna, tudós aggályoskodással leszállította ezt a számot 150.000-re.

Bátran kimondhatjuk, hogy Tolnai indoklatlanul félt a túlzástól, becsülése helyen a valószínűség alatt marad. Nem ért tehát elejét venni az ő nyomán esetleg meggyökerező téves közhitnek.

Sem a Czuczor-Fogarasi, sem a Cimszó-jegyzék nem tarthat igényt a teljességre. Az utóbbi id. Szily Kálmán egyenesen azzal a céllal állította össze, hogy a gyűjtőmunka segédeszköze legyen, kiindulópont a további kiegészítéshez. Ezt címe is elárulja. Nem tartalmaz természetesen minden képzést és összetételt, hiányzik belőle a nyelvjárások, mesterségek szókincsének jórésze, a régi magyar nyelv sok elavult vagy kihalt szava. Ezek a csoportok külön vaskos köteteket töltenek meg, éppúgy, mint a nyelvújítás szóalkotásai. Ha hozzávesszük ehhez még azt, hogy minden társadalmi rétegnek, foglalkozási ágnak meg van a maga külön szókészlete (tolvaj-, diák-, katonai-, sportnyelv stb.), az anyag hatalmasan növekszik. A nyelv különben is folytonosan változásban van, mint minden élő szervezet: sok szó elhal, kivész a használatból, he-

lyükbe ujak keletkeznek, mások jönnek. Ez a megújulás mindenestre gazdagodást jelent. Ebből az óriási készletből természetesen csak egy elenyésző kis részt használt az egyén, a többi tartalékban marad, várva mintegy az alkalmat a felhasználásra. Nem egészen helyes azt mondanunk, hogy a pástor vagy földműves sokkal kevesebb szóval él, mint egy művelt ember. A paraszti életnek sok olyan fogalma, szava van, amelyet a városi ember nem ismer és viszont. Ismert dolog különben, hogy a kezdetlegesen tekintett társadalmak és népek nyelve a fogalmak kisebb számát az árnyalatok kifejezésének gazdagságával ellensúlyozza. Ezt bizonyítja a magyar népnyelv rokonértelmű szavainak nagy száma.

Épp ilyen gyakori a fordított jelenség, hogy ugyanaz a szó több fogalmat jelöl, több jelentése van. (Pl. ár, levél, járás, stb.) Ez újabb nehézségeket jelent a szókészlet számbavételénél, csak alak szerint számoljuk meg a szavakat vagy eltérő értelmét tekintve, többször vegyem ugyanazt a szót? A szóképzés, de főképp az összetétel, amely az új szavak alkotásának leg-elevenebb módja, lépten-nyomon újabb alakokat szül. Ezeknek nyilvántartása ismét óriási nehéz feladat. De bajos megvonni a nyelv határait az idegen nyelvek felé is. Vannak meghonosodott és frisebb idegen eredetű szavaink; az utóbbiakat, ha közhasználatuak, mint pl. spájz, pardon, felvegyük-e a magyar szókincsbe?

Mindmennyi vitás kérdés: a felsorolt szempontok figyelembevételével a magyar szótárak anyagának 3, 5 vagy 10-szeresét kell-e határoznunk, hogy megkapjuk szavaink számát. Ha nem osztjuk is a túlzó felfogást, hogy a fogalmak száma végtelen s mivel minden fogalmat ki kell tudnunk fejezni, végtelen a szavak tömege is, bele kell nyugodnunk, hogy a szókincs véges, de terjedelmét még megközelítőleg is aligha becsülhetjük fel. A szavakat még nehezebb megszámlálnunk, mint az ég csillagait.

Kovalovszky Miklós.

Örömet okoz harctéren küzdő honvédrokonának, ismerősének, ha rendszeresen küldi neki a „Délvidéket”.

SPORT

Vasárnap:

MOVE Zombori TK - Zombori MÁV

Megkezdődött Zomborban is a labdarúgó idény. Vasárnap már le is játszották városunkban az első nyilvános barátságos mérkőzést, mikor is a zombori MÁV az újvidéki MÁV-val eldöntetlen eredményt ért el.

Vasárnap, február hó 28-án a MOVE ZTK is pályára lép, hogy a zombori MÁV meghívása folytán összemérje erejét a zombori vasutas csapattal.

A mérkőzés igen érdekesnek ígérkezik. A vasutas csapatot láttuk vasárnap. Az elért eredmény igen hízelgő a zombori csapatra mert nem kell elfelejteni, az újvidéki csapat NB III. egyesület és csoportjában a tabella közepén fejezte be az őszi bajnoki idényt. A MÁV játékosai mozogtak a pályán és egynehányan közülük máris „szezonvégi formában” vannak.

A MOVE Zombori Torna Kört ősz óta nem láttuk. A csapat tagjai eddig csupán tornatermi és szabadterei edzéseket tartottak és így csak most vasárnap a MÁV ellen játszásk első tavaszi mérkőzésüket. Mint már közöltük, értesülésünk szerint a zombori zöld-fehérek erősítettek és a tavaszi bajnoki küzdelmekbe néhány új játékost a vasárnapi mérkőzésen, mint megtudtuk, szerepeltetni szándékozik.

A két zombori csapat vasárnapi mérkőzése érdekes küzdelmet ígér.

A mérkőzés délután 3 órakor kezdődik. Előtte 1/2 órákor a két egyesület tartalékcsoportja mérkőzik egymással.

21/1943 vhszám.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.

A zombori kir. járásbírósnak J. 1540/1941 sz. végrehajtást elrendelő és a zombori kir. járásbírósnak Pk 10079/1943 sz. kiküldő végzése folytán az esetleg fizetett összeg beszámításával 204 P 20 f. tőke s jár. behajtása végett dr. Krummer Ádám ügyvéd által képviselt Technopromet Löchel Frigyes végrehajtó javára végrehajtást szenvedő ellen

1943. évi március hó 9. napján d. u. 2 órákor végrehajtást szenvedett lakásán Zomborban Lugalumerszki szállás 421 szám alatt 23 pengőre becsült ingók u. m. darálómalom bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett esetleg becsáron alul is eladtnak még akkor is, ha a bejelentő fél az árverésen meg nem jelenne, ha csak ellenkező kívánságot írásban nem nyilvánít.

Zombor 1943. évi február hó 9. napján.

Székely s. k.,
kir. bír. végrehajtó.

Valaki kopog az ablakon

A Délvídek részvénye

— Egyenesen idejöttem — jelentette ki Jack kissé sápadtan — meg kell mondanom valamit, amit feltétlenül mielőbb tudnia szükséges...

— Tudok már mindent — felelte Ker. — Cicely megmondta.

Mosoly világította meg a kemény, erőteljes vonású, szigorú arcot. Henderson Ker oda nyújtotta kezét a fiatalembernek.

— Tetszel nekem, fiam. Ember vagy a talpádon. A mult maradjon említetlenül. Most a jövő következik. Igaz barátod vagyok. De... egyúttal Cicely gyámja és egyetlen élő rokona is. Megmondom neked őszintén, hogy nem akarom beleegyezni ebbe a dologba. Semmiképpen. Nem, mintha valami különös kifogásom lenne ellened, de, mert tapasztalt ember vagyok. Hanem aztán beszélgettünk néhány szót Cicelyvel és akkor... akkor már nem volt mit mondanom. A ti pártotokon vagyok, fiam, a tiedén és az övéen. Legyetek boldogok, gyermekeim.

— Igazán nagyon kedves! — mondta Jack, amint megszorította Ker kezét őszinte hálával. Elpirosodott a füle tövéig.

— Nekem... — dadogta — nekem nem lett volna jogom szólni... különösen mindjárt most... az én hibám volt... Én...

Ker acélkék szeme csillogott. Jack abba-

hagyta, amit mondani akart és megbántva kérdezte.

— Miért nevet?

— Hadd nevéssünk, Jack fiam, amíg boldogok lehetünk. Láttál te már rendőrt nevetni? A világ átkozottul komoly hely, meg kell becsülnünk az ilyen ritka percet. Mindjárt abba is hagyom, komolyan fogunk tárgyalni, rettentő komolyan. Te azt mondtad, hogy arról akarsz beszélni, amit nekem tudnom szükséges. Nos, ülj le és mondd el, hogyan fogod tudni elartani a feleségedet. Halljuk.

Ebben a pillanatban lépett be Cicely, mosolygó arcocskával boldogsága fényében. Egyenesen odament Jackhoz és megcsókolta.

— Itt nincs most hely a számodra, Cicely — szólt rá Ker szigorúan. — Nekem Shirleyvel van beszélni valóm.

— Akkor velem is van beszélni valód, bácsikám — mondta a leány és gyengéd kézzel lenyomta őt a székébe. Aztán leült az öregur mellé, a szék karfájára.

— Kezdd csak el, Hendy bácsi, te vagy a vádló, én a védő... Nos?

— Helyes — intett az öregur. — Shirley, lássuk a kártyáidat. Te el akarod venni a hugomat, mit tudsz felajánlani neki?

(Folytatjuk.)

Apróhirdetések

ÉRKEZETT! Eredeti Éva narancs, garantált vérvörös és sárga, mely szintén félvörös. Citrom, almák, hihetetlen olcsó árban kapható, nagyban és kicsinyben H O C K-nál, Zombor, gyümölcsdiák. Telefon 324. a-3108-f

Jó fényképészre det azonnali belépésre felvesz Knecht Fotó, Temerin. a-3107-f

Használt, jókarban levő hálószobát és egy uriszobát megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérem. a-3117

Megvételre keresek 35 HP Lanz-Bouldog traktort, 35 R 35 Hofherr traktort, K 44/48, Hofherr 15/30 Cormick Csak komoly gének jöhetnek számításba, ármegjelöléssel. Matolcsi Lajos, Bácskossuthfalva, Mátyás király ut 35 címre. a-3118

Borbélysegéd és egy tanonc azonnal felvétetik Jakob Gvula borbélymester, Zombor, Nvul utca 11. a-3106-f

„POLIP”
szijragasztó

a hajtószijak varrását feleslegessé teszi. Tartósabb a varrásnál. Kapható Weizand József gépkereskedésében, Hofherr-Schranz képviselő, Zombor, Széchenyi körút 32. Tel. 146. a-3082-f

Kohári utca 8 szám alatti ház, 4 szoba, mel léghelviségek, alsólakással eladó. a-3074-f

Veszek férfi, nő és gyermekruhát, fehérneműt a mai magas áron. Meghívásra házhoz megyek. Egyben tudtul adom, hogy Gombos Jenő ur tölem kilépett és semmi megbízása bevásárlásra nincs. Politzer Manó régiségkereskedő, Zombor. a-2116-f

Fiatal vegyeskeres- kedősegéd állást keres, március 1-re, akár vidékre is. Cim a kiadóban. a-3038-f